

У період часу відновлення вегетації рослин пшениці озимої середній відсоток вмісту цукрів в умовах: МПП був 25,05 (max 30,06 % і min 18,1 %), та середнє значення довжини конуса наростання – на рівні 0,67 мм; НСДС – 31,22 % (max 42,4 % і min 17,6 %) та 0,51 мм відповідно. Отримані дані свідчать про більш посушливі умови 2016 р.

в зоні Полісся (НСДС) під час посіву пшениці озимої та помірно м'якої їх перезимівлі ніж у зоні правобережного Лісостепу (МПП).

У результаті проведених досліджень виділено кращі генотипи пшениці озимої ('МПП Княжна', 'Горлиця миронівська', 'Erythrospermum 36802', 'Erythrospermum 37090') з підвищеним адаптивним потенціалом, які придатні для використання в селекційному процесі для створення вихідного матеріалу адаптованого до різних екологічних зон.

УДК 633.112.1:631.524.85

Демидов О. А. доктор сільськогосподарських наук

Хоменко С. О. кандидат сільськогосподарських наук

Близинок Р. М., молодший науковий співробітник
Миронівський інститут пшениці імені В. М. Ремесла НААН

E-mail: mironovka@mail.ru

АДАПТИВНА ЗДАТНІСТЬ ЛІНІЙ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ЯРОЇ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Адаптивні властивості обумовлюють стабільність зернового виробництва, особливо в несприятливі роки, тому оцінка адаптивності може бути більш точною, якщо її проводять за середньою врожайністю, отриманою за декілька років. Актуальним завданням селекції в сучасних умовах є створення сортів з високою адаптивною здатністю. Тому під час створення сортів, адаптованих до різних екологічних умов, селекційний матеріал потрібно оцінювати й за величиною потенційної врожайності

Мета роботи передбачала виділити лінії пшениці м'якої ярої з підвищеним адаптивним потенціалом. Дослідження проводилися упродовж 2012–2015 рр. в умовах дослідного поля лабораторії селекції ярої пшениці Миронівського інституту пшениці імені В. М. Ремесла НААН. Матеріалом для досліджень слугували лінії пшениці м'якої ярої конкурсного сортовипробування, які вивчалися за методикою державного сортовипробування.

Кращою загальною адаптивною здатністю порівняно зі стандартом Елегія миронівська (за середніми показниками врожайності) були лінії пшениці м'якої ярої Еритроспермум 13-39, Лютесценс 11-16, Лютесценс 05-24 та Лютесценс 10-36 більшість з них увійшли до групи з найвищими показниками максимальної вро-

жайності (ранги 1-3). Ранжирування різниці між максимальними значеннями ознаки й мінімальними показниками врожайності свідчить, що кращими показниками стабільності вирізнялися лінії Лютесценс 06-05, Лютесценс 10-36, Лютесценс 12-15 та Лютесценс 08-26. За коефіцієнтом варіації та ранжиром варіанс стабільності виділено лінії Лютесценс 10-36, Еритроспермум 13-39, Лютесценс 08-26 та Альбідум 10-41.

За гомеостатичністю і селекційною цінністю виділено лінії Еритроспермум 13-39, Лютесценс 10-36, Лютесценс 08-26, Лютесценс 06-05 та Лютесценс 05-24, які перевершили стандарт Елегія миронівська. Близькі до одиниці значення за коефіцієнтом регресії мають лінії Лютесценс 13-14, Лютесценс 11-17, Лютесценс 05-24, Лютесценс 06-05, Еритроспермум 13-39, що свідчить про адекватну відповідь на зміну умов вирощування.

На основі аналізу параметрів урожайності та її варіабельності під дією мінливості чинників довкілля виділено лінії пшениці з підвищеною адаптивною здатністю.

Кращі за загальною адаптивною здатністю лінії пшениці м'якої ярої було передано як сорти на державне сортовипробування. У 2014 р. передано сорт пшениці м'якої ярої Злата, у 2015 р. – Дубравка, Оксамит миронівський, МІП Світлана, Божена.

УДК 631.526.3:633.34

Джемесюк О. В., здобувач

E-mail: dzhemesiuk@i.ua

Новицька Н. В., кандидат сільськогосподарських наук,

доцент кафедри рослинництва

Національний університет біоресурсів і природокористування України

E-mail: novictska@rambler.ru

ВРОЖАЙНІСТЬ СОРТІВ СОЇ РІЗНИХ ГРУП СТИГЛОСТІ

Сою як стратегічну для українського землеробства культуру можна висівати на великій території соєвого поясу, який включає Лісостеп, північний, центральний і південно-західний Степ, лісостепові райони Полісся та зрошувані землі південного Степу, де можна збільшити площу її посівів до 4 млн. га. Потенціал урожайності вітчизняних ранньостиглих сортів сої становить 2,5–3,0 т/га, середньостиглих – 3,0–4,0, середньо-пізньостиглих – 4,1–4,5 т/га. Зокрема, урожайність нових сортів селекції Інституту кормів і сільського господарства Поділля в 2015 році становила: ‘Золотиста’ – 3,9 т/га, ‘Хуторяночка’ – 4,6, ‘Артеміда’ – 3,9, ‘КиВін’ – 3,8, ‘Омега вінницька’ – 4,0, ‘Феміда’ – 3,7, ‘Діона’ – 3,4, ‘Смолянка’ – 4,9, ‘Говерла’ – 3,3, ‘Монада’ – 4,4, ‘Анатолі-